

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Biserica ortodoxă rusească.

Sibiu, 12 Septembrie n.

Sguduirile cele mari, prin cari a trecut și trece încă marele imperiu rusesc, n'au putut să lase neatinsă biserica ortodoxă, al cărei cap văzut era mai înainte însuși țarul, ca cel mai mare, nu numai în stat, ci și în biserică.

După izbucnirea revoluției rusești, contrarii legii și credinței pravoslavnice credeau și așteptau, ca să se întâmple acum și în Rusia aceea ce s'a întâmplat în Franța, — despărțirea bisericii de cătră stat, sau abandonarea bisericii din partea statului; dar lucrurile nu s'au întâmplat astfel. Erau prea strânse legăturile între stat și biserică în Rusia și legăturile acestea nu le-a putut rupe nici revoluția, care a măturat dela suprafață țarismul, cu tot sistemul său corupt și putred de guvernare. Intre stat și biserică au rămas și pe mai departe legăturile cele mai strânse în Rusia, ba raporturile au să devină în viitor și mai intime între stat și biserică în vastul imperiu rusesc, pentru că intențiunea guvernului revoluționar e aceea, de a da *autonomie* deplină bisericii și de a-i pune organizarea și conducerea pe bazele *sinodalității*.

Guvernul revoluționar rusesc vrea, ca biserica ortodoxă rusă să fie biserică liberă în stat liber; de aceea primul lucru pe care l'a săvârșit cu privire la biserică a fost acela, că a cassat instituțiunea procuraturii supreme, ca organ de control în sfântul sinod, funcție creată de Petru cel Mare, în scopul, ca să supravegheze și controleze neîntrerupt afacerile bisericești de orice natură, dar funcție, care n'a fost din capul locului simpatică nimănui, ba din contră, urgisită a fost de cler și de mireni deopotrivă, pentru că deschisese ușa spionajului și a denunțărilor în biserică.

În locul procurorului suprem, guvernul revoluționar rusesc a creat, ca în toate statele, ministerul cultelor, cu dreptul și îndatorirea de a supraveghea și controla toate bisericile, deci și biserica ortodoxă rusă. Ministrul de culte apoi a luat înțelegere cu episcopatul bisericii rusești, ca nouăle raporturi dintre stat și biserică să fie stabilite într'un sinod bisericesc, ori într'un congres, care va fi convocat cât mai curând și pe seama căruia lucrările le pregătește tocmai acum o comisiune mixtă, compusă din funcționari de ai ministerului de culte, din funcționari de ai ministerului de interne și din membri numiți din partea sfântului sinod al bisericii pravoslavnice rusești. Scopul e, ca organizarea și conducerea bisericii să fie pusă pe astfel de baze, ca și pentru viitor să fie asigurată pe seama bisericii ortodoxe rusești rolul de biserică de stat, să fie asigurată pe seama religiei greco-orientale poziția exclusivă de drept public, pe care a avut-o și mai înainte.

Se vede și se poate constata din acestea, că și dacă imitează rușii pe cei din apus în privința democratizării statului lor, în cele bisericești totuși nu-i imitează, pentru că rușii, cum am spus, prea sunt legați de biserică, de biserica lor pravoslavnică.

Comisiunea despre care fu vorba a căzut de acord asupra următoarelor puncte principale cu privire la organizarea bisericii ortodoxe rusești:

1. Biserica ortodoxă e pe deplin liberă și independentă în Rusia în drepturile ei, se guvernează singură pe sine, în înțelesul sfintelor canoane, și în aceste năzuințe și intențiuni ale ei statul nici direct nici indirect nu poate să o împedecă.

2. Funcționarii bisericești stau sub controla organelor statului numai atunci, când au să împlinescă vre-o activitate aparținătoare oficiilor civile, ca de exemplu: purtarea matriculelor, legarea căsătoriilor, desfacerea căsătoriilor.

3. Supraveghierea și controla supremă asupra activității preoților, ca cetățeni ai statului, o exerciază ministerul de culte. Iar în caz de controversă decide senatul, ca supremul tribunal de stat.

4. Statul dă bisericii toate mijloacele pentru susținerea bisericilor și a instituțiilor bisericești, și tot statul plătește pe toți funcționarii bisericii, și anume, în mod direct, nu prin superioritatea proprie.

S'a ajuns apoi la înțelegere și în privința aceea, ca hotărârile sinodului, ori congresului bisericesc, ca corporațiune legiuitoare bisericească, să aibă putere de drept fără nici un fel de altă aprobare ori întărire, și să fie obligatoare și pentru credincioșii bisericii aflători în afară de hotarele statului rusesc. Măsura aceasta s'a aflat de necesară din acel motiv, că mulți ruși pleacă din țară în străinătate, unde apoi își desfac căsătoriile și pășesc la căsătorii nouă. În viitor astfel de divorțuri vor trebui să fie împedecate, în interesul bisericii, dar și al statului rusesc.

Împărțirea funcțiilor în biserică se va face prin alegere, și anume, dela cel mai mic, până la cel mai mare: mitropolitul-primat, ori patriarhul, care-și va avea reședința în Moscva, unde au residat și în vremea veche căpeteniile supreme ale bisericii ortodoxe rusești.

În momentul în care s'a decretat, că pe toți funcționarii bisericii îi plătește statul, s'a decis și soarta averilor bisericești, cari vor trece în proprietatea statului. E afară de orice îndoială, că adunarea constituantă rusă va decide confiscarea moșiilor și împărțirea lor între popor, și astfel nu se va putea face excepțiune nici cu moșiile mari și multe mănăstirești din Rusia și cu averea de altă natură a bisericii ortodoxe rusești. Vor fi secularizate toate, ca în România la timpul său.

Statul ca formă de viață.

După Rudolf Kjellén, prof. un. în Uppsala (Svedia).
(Urmare).

În mod tipic se manifestă aceasta numai în urma unei apăsări mari esteerne. În orele de nevoe națiunea învață a se cunoaște pe sine însăși. Poporul din Svedia, împărțit mai înainte în comunități provinciale, a învățat lucrul acesta pe vremea lui Engelbrekt, aflându-se în jug danez. Membrii bătuți și desperați ai Franței au făcut în aceeași vreme o experiență la fel atunci, când fecioara dela Orleans a desvilit steagurile în contra englezilor. Istoria universală a trecut forțele astfel deslănțuite în registrele ei, ca pe cele mai puternice, mai valoroase și mai misterioase. În fața tribunalului ei formează forța aceasta, și numai ea singură, dovada despre nașterea popoarelor.

Când conștiința de a fi membri ai unei personalități superioare, mai mari, pătrunde pentru întâia dată pe aparținătorii unei națiuni, atunci națiunea aceasta intră adevăr a «*devenit om*». La punctul acesta, procedura biologică se preface în procedură *politică*. Pentru că națiunea, care se simte matură, vrea să fie și *recunoscută* de matură. Ea vrea să fie sdrobit sistemul existent de stat, câtă vreme pentru ea nu este loc în acest sistem. Ea vrea să fie ca suverană egal îndreptățită cu membrii de mai înainte ai sistemului. Pretinde întărirea ei în formațiunea de stat. Forma acestei pretensiuni e după tip iarăși o declarație de independență. Desvoltarea aceasta a dus pe olandezi la 23 Ianuarie 1579, pe americani la 4 Iulie 1776, pe norvegieni la 17 Mai 1814 și la 7 Iunie 1905, iar pe bulgari la 5 Octombrie 1908.

Forma existenței de stat formează deci pentru națiune peatra unghiulară a dorului de viață. Și numai prin aceasta se desparte ea în afară de celelalte. Acum poate să-și adape solidaritatea naturală din izvorul loialității și din al întregii munci a puterii de stat. Dar s'a câștigat prin aceasta ceva ce e și mai adânc. Prin stat națiunea primește conținutul superior spiritual, care ei îi lipsește. Instinctele ei oarbe sunt ținute în frâu tare din partea statului, prin înțeleptele idei ale dreptului. Forța ei naturală a intrat acum într'un stadiu mai mult de recunoaștere, plin de rațiune. Sub ademenitoarea aparență a libertății, ea singură s'a băgat în lanțurile responsabilității istorice.

Acesta e izvorul, începutul și cuprinsul principiului de naționalitate, una din cele mai mari idei, cari au stăpânit vre-o perioadă, cândva. Cu etate istorică nu se poate lăuda, pentru că înainte de mijlocul secolului al 19-lea n'a avut nici un rol la formarea statelor. Și dacă națiunile înseși sunt vechi, pretensiunile lor conștiente în privința individualității politice sunt tinere. În vechime așa ceva nu era cu-

noscut. În Grecia s'a laborat cu microcosmi politici, din cari n'a eșit nici odată o unitate națională, iar în Roma cu macrocosmul, care stăpânea pe aliații și vasalii naționalităților inegale. Evul mediu, inclusive epoca monarhiei absolute, asemenea nu a luat notiță despre realitatea existenței națiunilor. Pentru imperiile domnitoare de atunci era tot una, dacă ele sunt compuse din mai multe feluri diferite de popor, ori nu. Și nici științei nu i s'au fost deschis ochii în privința aceasta. Nici chiar Montesquieu nu știe nimica despre dreptul și puterea națiunii la formarea statului. Iar pentru dreptul natural nu existau peste tot forme ori graduri de mijloc, între singuratici și totalitatea lor, între omenime. Iși întemeia statele pe tipuri abstracte omenesti, în proporția mijlocie a francezilor, germanilor, englezilor, etc. și pe indivizii aceștia îi pune în serviciul puterii adevărate de mișcare a desvoltării, — fără a mai vedea și alți eroi în istorie!

Teoria aceasta, pusă în cumpăna istoriei universale și cântărită cu conștientiositate, a fost aflată de prea ușoară. Ea a devenit fapt în corsicanul fără patrie, — Napoleon Bonaparte. În Napoleon vedem încercarea uriașă a omului singuratic de a cuprinde lumea în numele său propriu, fără vreo idee în sine, fără națiune în jurul său și fără Dumnezeu deasupra sa!

A trebuit să vină această greșală, această supraîncordare a individualismului, pentru că naționalitățile să se deștepte în general. Singur și numai prin îngenunchiata, dar de nou restabilită conștiință națională a Spaniei, Germaniei și Rusiei, a urmat răsturnarea puternicului. Și atunci s'a făcut o descoperire politică, mai mare decât oricare dela descoperirea individului din partea creștinismului, anume, recunoașterea, că mai există o personalitate în istorie, și că această personalitate e *națiunea*. Dar întocmai ca atunci, când al doilea actor a pășit pe scenă în teleaga lui Tespis: tragedia s'a putut începe numai în sens adâncit. Dintre cele două personalități națiunea e cea mai mare. Individul nu e măiestru, ci unealtă. Națiunea, și nu omul singuratic, e adevărata eroină a istoriei!

Conceptia aceasta o aflăm ca simbură încă în vorbirile lui Fichte cătră națiunea germană, rostite la 1807 în Berlin, cu acompaniarea sunetelor de tobe ale trupelor franceze de ocupare din apropierea salei. Școala istorică a suprataxat până la unilateralitate conceptia, iar din partea diplomaților dela congresul vienez ea s'a simțit mai târziu violată, fiindcă acești domni nu au aflat de necesar să o considere la stabilirea noiei lor hărți politice. (Olanda și Belgia unite, — împărțirea Italiei și a Germaniei conservată). Chiar și o pastorală din 1849 a sinodului din Viena a numit-o și condamnat-o ca «*rămășiță a păgânismului*». Legitimitatea și regimul antisienității au pășit aici ca judecători.

La anul 1863 încă a fost sprijinită refuzarea din cealaltă parte, de către *Ioly*, care clădea pe temelii individualismului revoluției franceze. Dar a venit Mancini și a proclamat principiul naționalității în a sa: «Sfântă și divină cauză» (1851), principiul pe care voea să-și clădească întregul drept al ginților, cu vestitele sale conferențe despre naționalitate, ca fundament al dreptului ginților. A fost o concentrare spirituală a noiei Italie. Sub cunetria franceză a lui Napoleon III și-a început atunci ideea aceasta acțiunea victorioasă, ca motiv al istoriei universale, și de atunci nu mai avea să dispară de pe scenă.

(Va urma).

Intrunirea dietei. Astăzi după amiază la orele 3 se întrunește dieta țării, pentru a asculta programul domnului ministru president *Wekerle*. Asupra programului se va pronunța apoi fiecare partid din camera ungară, prin șeful ori prin oratorul său. În numele partidului național al muncii va vorbi contele Stefan Tisza, care în scopul acesta a sosit dela front încă eri în Budapesta și a luat parte la conferința partidului, ținută eri seara. Peste câteva zile contele Tisza va pleca de nou la front. La programul guvernului va vorbi și un deputat naționalist român, în urma hotărârii luate în conferința deputaților naționali români ținută tot eri în Budapesta.

REVISTĂ POLITICĂ.

Spania. Opinia publică în Spania, înainte cu câteva luni, era foarte mult influențată în favoarea antantei, și împotriva puterilor centrale. Acum se anunță din Madrid, că păreri s'au schimbat binișor în favoarea Germaniei și a Austro-Ungariei. Măsurile militare au restabilit ordinea în Spania. Tulburările din această țară nu erau altceva, decât apariții revoluționare puse la cale de agenții antantei, care ar vrea să facă din Spania o republică răsboinică.

N'a pierdut speranța. Prim-ministrul englez, Lloyd George, a rostit Sâmbătă la Yirkenhead un mare discurs, în care a încercat să arate, că Rusia cu toate pierderile suferite n'are să se lapede nici acum de aliații săi. Lloyd George are toată încrederea în șefii revoluției rusești, în guvernul provizor al lui Kerenski, și promite, că Anglia va veni bucuros în sprijinul Rusiei, să i redeștepte puterile amorțite. Ce va face însă *poporul* rusesc, aceasta n'o prea spune discursul d-lui Lloyd George.

Străinătatea și politica de naționalități. Revista din Lau-

sanne, *La revue politique internationale*, conține un studiu mai mare despre chestiunea naționalităților din Ungaria.

Publicăm, după ziarul Világ, următoarele părți din revista elvețiană:

În preajma războiului universal, un democrat maghiar, d-l Oscar Iászi, a luat în apărare naționalitățile. Cartea sa face impresie cam doctrinară, culorile sale sunt prea întunecate — cum se întâmplă adesea în lucrări de propagandă, — dar intențiile sale sunt generoase și raționamentul corect. Scriitorul dovedește, că *nu puterea brutală și nu meșteșugurile au întemeiat și susținut caracterul maghiar al țării, ci realitățile economice și sociale.* Ar fi absurd și zadarnic a voi să îndreptezi legile dezvoltării istorice prin mijloace alese după bunul plac. Numai colaborarea *de bună voie* a popoarelor libere poate să producă o largă și sinceră contopire. În acest scop trebuie să existe școale bune, administrație bună, în limba poporului, și deplină libertate pe seama fiecărei națiuni, ca să-și poată desfășura civilizația sa particulară. Ținta Ungariei moderne este cu neputință să fie alta, decât o democrație poliglotă în cadrele statului ungar. Democrația aceasta poliglotă are să-și împlinească ușor problema de a construi o punte între Ungaria și popoarele din Balcani.

Lupta cu submarinele. Un politician de frunte din o țară neutrală s'a pronunțat asupra luptei cu submarinele, în care e angajată Germania, astfel, că ea nu are să ducă la învingerea desăvârșită a antantei! «E adevărat, — a spus acest politician, — că lupta cu submarinele pricnuiește pierderi enorme antantei; dar dacă operațiunile nu vor lua proporții de trei ori atât de mari ca până acuma, despre vre o sdobrire a antantei nici vorbă nu poate să fie. Antanta încă nu e lipsită de alimente. A început și ea să facă economii și astfel la infometare nu se mai poate gândi și calcula. De altă parte earăși e de netăgăduit, că învingerea antantei, chiar și în cazul, că America ia parte la război din toate puterile, e exclusă de tot, din pricina luptei cu submarinele. Aceasta o știe Germania foarte bine și de aceea așteaptă liniștită, ca acum antanta să facă primul pas de apropiere în interesul păcii. Tot așa de sigur e apoi și aceea, că Germania tocmai dacă ar accepta propunerea și condiția antantei, ca înainte de începerea preraților de pace să se ordoneze armistițiul general, la aceea nu s'ar învoi odată cu capul, — din motive ușor de înțeles, — ca tot atunci să se sisteze și lupta cu submarinele. Pentru că lupta cu submarinele, deși nu aduce pe seama puterilor centrale învingerea decisivă militară, le asigură totuși superioritatea și invincibilitatea față de antantă». Cu alte cuvinte, submarinele formează arma cea mai puternică în actualul război.

să nu ne cătrănim nici înainte, nici în vreme de masă.

Dorința aceasta a profesorului este un interes comun; deoarece alimentele scad cu atât mai puțin, cu cât stomacurile consumă mai perfect, și astfel aceeaș cantitate de bucate va ajunge pe timp mai îndelungat.

Învățul fiziolog dela Halle, cere afară de aceasta, ca fiecare individ să *roadă bine* mâncările, căci stomacul numai astfel poate să scoată materiile nutritive necesare la susținerea organelor corpului.

Calitatea alimentelor noastre nu este slabă, zice profesorul; cu toate acestea organismul nostru ar avea trebuință de o mai mare cantitate din unele substanțe. Bună oară de var. Lipsa lui provine din lipsa laptelui. Prin urmare propune, ca varul să se introducă în organism în forma unui preparat chimic.

Unul dintre cei mai cunoscuți scriitori ruși, Leonid Andreiev, publică în *Ruscoaia Volia* un apel sub titlul: *Cătră voi, ostași.*

Dăm, în cele următoare, câteva părți din acest apel viguros, adresat soldaților Rusiei.

Ostași, — întreabă Andreiev, — ce ați fost voi sub Nicolae?

Sub Nicolae, sub domnitorul cu pu-

Valuta germană sub durata războiului.

Desigur nici una dintre marile puteri europene nu a dovedit atâta tărie și pricepere pentru organizarea finanțelor și apărarea valutei sale, sub durata războiului, ca Germania, contra căreia se poartă azi — pe lângă lupta pe teren militar — și o aprigă luptă pe teren economic. Germania singură a fost în stare, ca exclusiv din propriile sale puteri și mijloace să-și acopere uriașele cheltuieli ale războiului, să îngrijească de finanțele Bulgariei și Turciei și să avanseze chiar și monarhiei noastre anumite ajutoare financiare, special împrumuturi valutare și pentru diverse emisiuni de efecte private.

Toți cei ce au cercetat mijloacele, cari au făcut cu puțință, ca Germania să poată satisface tuturor trebuințelor financiare extraordinare, reclamate de împrejurările grele ale războiului, au constatat, că aceste mijloace rezidă parte în *puterea și activitatea economică* a marelui imperiu, parte în *măsurile luate din vreme și cu energie* în scopul delăturării greutăților și inconvenientelor.

Blocată pe mare și înconjorată pe uscat aproape numai de inamic, Germania a fost, așa zicând, total izolată și avizată exclusiv la puterile proprii. Împrejurarea aceasta i-a adus și un mare bine: jertfa fără margini, ajutorul fără seamăn al întregului popor german, care i-a pus la dispoziție toate mijloacele financiare, de care a avut nevoie pentru sine și aliații săi. Germania nu a trebuit să apeleze la împrumuturi din străinătate, ba nici chiar la banca ei de emisiune, un fapt de cea mai mare însemnătate pentru susținerea valutei germane.

Jertfa financiară a poporului german a fost respătită cu cea mai intensă activitate economică-comercială și cu cele mai salutare dispozițiuni pentru susținerea valutei, pentru susținerea valorii banilor. Astfel Germania a căutat și i-a succes — cu toate stăvilele ce i s'au pus de adversari — să susțină cele mai largi posibile *legături comerciale cu statele neutrale*, importând și exportând tot ce a fost cu puțință. În chipul acesta a ajuns ca bilanțul comercial și financiar față de statele neutrale, bilanț activ până la declararea războiului european, să-l mențină — deși pasiv — la un echilibru suportabil. Prin aceasta valutele străine nu s'au urcat prea tare față de valuta germană. Aceasta din urmă nu a scăzut în măsura așteptată de inimizii ei, cari nu s'au dat îndărăpt dela nici un mijloc pentru a compromite valuta germană. Așa de pildă Anglia a aruncat pe piețele neutrale cantități enorme de hârtii de valoare germane. Dar fără rezultat. Germania a rezistat și a făcut față și acestui atac.

Dar dacă cu neutralii nu a putut ține relații comerciale, cum ar fi dorit, în schimb a căutat să deie un avânt din ce în ce mai mare la *relațiile comerciale cu statele aliate*, dela cari a importat alimente și materii prime și le-a exportat fabricate etc. și în cari și-a plasat considerabile capitaluri, asigurându-și un rol economic și pentru timpurile de mai târziu. În privința aceasta să ne aducem aminte de ex. la noi în țară de participarea capitalului german la exploatarea pentru gazul metan și arândarea a o mulțime de iafundii. Față cu aceste state a isbit să susțină activ bilanțul său comercial și financiar, ceea ce a avut de urmare creșterea valutei ger-

mane față de valutele aliaților. Natural, ca să poată ajunge un astfel de rezultat, poporul german a trebuit să-și încordeze în mod extraordinar puterile sale de muncă și să producă neasămănat mai mult, să producă ca să satisfacă trebuințele înmulțite ale imperiului și ale aliaților săi.

Paralel cu activitatea economică-comercială extraordinară, dezvoltată sub durata războiului, Germania și-a organizat în modul cel mai nimerit circulația mijloacelor de plată asupra străinătății. A înființat în Ianuarie 1916 *Centrala de devize* din Berlin, pusă sub egida băncii imperiale și sprijinită de toate băncile mari din țară. Aici a concentrat tot comerțul cu valute, scoțându-l din mâinile speculanților. Efectul s'a arătat fără întârziere, mai cu seamă că cursurile valutei au fost stabilite cumpătat, pe baza ofertei și cererii faptice. Centrala de devize a introdus o stabilitate în cursuri, stabilitatea, care s'a menținut favorabil. Așa de ex. pentru Holanda s'a stabilit în Ianuarie 1916 cursul de 236%, (paritatea 168 74), cursul care la finea anulului s'au era 230%. Pentru Elveția cursul a fost și a rămas cca 104—106 (paritatea 81—). Din contră pentru monarhia noastră cursul de 67-20 s'a urcat la 69-65 (paritatea 85-06).

Un alt mijloc, prin care s'a căutat să se mențină valuta germană, a fost *augmentarea rezervei metalice de aur* a băncii de emisiune, rezervă care în Iulie 1914 era de 1-5 miliarde, iar în Decembrie 1916 de 2-5 miliarde. Va să zică rezerva a fost urcată în cursul războiului cu un miliard. Aceasta are a se mulțumi tot numai spiritului de jertfă al poporului german, care a dat acest miliard aproape numai din privilegiul acțiunii «aur pentru fier». Prin urcarea rezervei metalice s'a putut susține mai bine raportul de acoperire al bancnotelor emise și cu aceasta și încrederea politică față de valuta țării.

Circulațiunea de bancnote încă nu a crescut prea tare, din simplul motiv, că întrebunțarea de clearing în Germania e foarte dezvoltată. Singură Anglia o întrece. Suma bancnotelor din circulațiune, care în Iulie 1914 era de aproape 3 miliarde, în Decembrie 1916 a fost ajuns la 7-5 miliarde. Acoperirea metalică făcea la declararea războiului — în August 1914 — 26.4%, iar la finea anului 1916 — 34%.

În sfârșit trebuie să amintim și aceea, că Germania pentru susținerea valutei sale nu s'a dat înapoi — când a fost nevoie — nici dela *exportul de aur în străinătate*. Numai înainte de aceasta cu câva timp a dat Amsterdamului 70 milioane mărci în aur în scop de a împiedeca o creștere prea mare a valutei holandeze.

Aceste ar fi în scurt bazele și mijloacele, prin cari imperiul german și-a susținut valuta sa solidă și puternică. Dacă însă nu ar fi fost stăruința fără margini a poporului german de a-și urca — cu toate mijloacele posibile — producțiunea, și dacă acest popor nu și-ar fi limitat trebuințele la strictul necesar de existență, desigur nu ar fi putut obține astfel de rezultate splendide întru susținerea intactă a finanțelor și valutei sale. — Iată de ce se poate zice — cu drept cuvânt, — că întreg poporul german, nu numai cel dela fronturi, a dus și duce o luptă supraomenească pentru asigurarea libertății sale economice. Lupta lui va rămânea pildă pentru toate popoarele lumii: mari și mici.

«Rev. Economică».

FOIȘOARA.

Din toată lumea.

— Nutrițional și războiul. — Apelul unui scriitor cătră ostași țării sale. —

Profesorul Abderhalden, dela institutul de fiziologie din Halle, a ținut nu de mult o prelegere bogată în învățături despre urmările felului de trai în timpul războiului. Se constată, că în zilele de acum stomacul mistuește mai puțin bine bucatele, ca înainte de război.

Pricina slabei mistuirii e destul de interesantă: *Oamenii de astăzi se supără prea adese*. La masă și înainte de masă au, de obicei, o mulțime de cauze să se necăjească. Persoanele cu gustul rafinat nu mai găsesc masă și serviciul, de care aușeră odată parte. Împrejurarea aceasta înrăurește fără voie și strică apetitul. Prețul urcat al mâncărilor, porțiunile așa de reduse, turbură zilnic buna dispoziție a omului.

Piperul acesta mult, ce ni se dă la nas, îl simte mai ales *stomacul*, care fără să-i putem porunci încetează lucrarea de mistuire a scumpelor bucate, sau o face în mod nedesăvârșit.

Profesorul Abderhalden stăruiește din toate puterile sale, să uităm necazurile și

tere nețărmită, ați fost robi. Sbiciul și bastonul n'au fost cruțate în dresarea voastră. Au stărpit din voi cugetarea, conștiința, sentimentul de cinste și simțul pentru binele vostru propriu.

— «Omoară pe tatăl tău și pe mama ta, dacă se ridică împotriva mea!» Așa vă poruncește stăpânitorul în puterea sa nemărginită; și voi v'ați făcut ucigașii părinților voștri.

— «Omoară pe fratele tău, pe sora ta, pe iubitul tău pretin și pe toți, cari se răscoală împotriva mea!» vă poruncește autocratul; iar voi v'ați omorât fratele, sora, prietenul iubit, și fiecare din voi v'ați făcut un Cain și ați vărsat sângele celor mai de aproape ai voștri.

Când pe stradă zăream în depărtare culoarea mohorâtă a mantalelor voastre și schintearea baionetelor și armelor încărcate, știam bine ce însemna venirea voastră. Însemna, că: vine moartea.

Viteji ați fost, ostași ruși, pe câmpiile de luptă. Istoria lungă a poporului rus cuprinde numeroase urme de statornicia voastră minunată în foc, și întru a răbda. Cine a auzit gemetul și jăluirea soldatului rus? Cu dinții strâși, în suferințe nespuse, de multorii rău conduși, adese trădați de comandanți slabi, uneori lăpădați și uitați ați murit părăsiți pe dealurile de zăpadă dela Șipca și pe câmpiile din Mandșuria, încredințându-vă în mâinile Domnului sufletul

vostru de ostași cinstiți. Martiri ați fost, soldaților! însă nici odată trădători, și nici odată lași.

Ostași! Ce erați voi în zilele revoluției? Erați iubirea noastră, bucuria noastră, mândreța noastră. Am văzut prăbușirea tronului Romanovilor. Și pentru întâia dată în viața noastră gloanțele soldaților au cântat noul cântec, nu cântecul morții, al necinstei și înjosirii, ci cântecul ne mai auzit al libertății și bucuriei. Vă mai aduceți aminte de șoaptele iubirii, ale iubirii fără margini și ale duișoșiei din privirile aceluia, cari de mult s'au desvâțat de a mai rade?

Și ce s'a ales, ostași, din toate acestea? Voi ați fost acei afurisiți, cari beți pe străzi, în automobile, cu arma în mână amenințați femeii și copiii, și cu glas răgușit ocărați poporul? Și auzit-ați voi, ce v'a răspuns poporul?

«Blastămați să fiți! Blastămați!»

Și voi, în turbarea nebulă, ați tras focuri și vi s'a strigat într'una: «Blastămați!» Pe câți copii ați orfanit? Câte mame ați văduvit? Și auziți voi, ce șoptesc buzele lor, de pe care s'a șters pentru totdeauna orice veselie? Ucgiași!

Dar ce va să zică mamele sau orfanii în fața faptei voastre de acum? Voi ați împins Rusia în prăpastie, cum nimeni nu s'a așteptat. Voi ați aruncat la picioa-

Războiul.

10 Septembrie n.

Frontul dela *ost*. În apropierea Ocnei rușii și românii și-au început de nou atacurile. Ai noștri i-au respins cu periferii mari. Între Riga și Duna, în păduri și pe teren mociros, germanii au avut ciocniri succese cu dușmanul. În Macedonia trupele aliate s'au retras în poziții mai bune din calea trupelor franceze și rusești, aflătoare în preputere numerică.

Frontul *italian*. Ziua de ieri a decurs fără vreun eveniment mai mare. O întreprindere succesă a soldaților noștri a avut de rezultat 50 prizonieri și 2 mitraliere.

Frontul dela *vest*. În Flandria și în Artois numai când și când a fost mai potențat focul de artilerie. Englezii au înaintat pe unele locuri spre liniile de apărare germane, dar au trebuit să se retragă fiind respinși de germani. La St. Quentin însă englezii au silit pe germani să se retragă puțin. Azi dimineața germanii și-au reocupat pozițiile pierdute. La frontul moștenitorului de tron german francezii au întreprins încercări de înaintare, dar au fost respinși. La Verdun au fost lupte ziua întregă. Germanii au intrat în pozițiile franceze pe înălțimea 344, pricinuind dușmanului pierderi mari. Și pe alte locuri francezii au suferit înfrângeri cu atacurile lor. Situația a rămas neschimbată. În luna August germanii au nimicit 295 aeroplane și 37 baloane dușmane și au pierdut 64 aeroplane și 4 baloane.

11 Septembrie n.

Frontul dela *ost*. La Solca, în Bucovina, trupe rusești au împins puțin îndărăt liniile noastre. În Galiția de est și la Prut e activitate vie de recunoaștere. Între marea ostică și Duna trupele germane s'au ciocnit în mai multe rânduri cu trupe dușmane. Rușii au pierdut câțiva prizonieri. La Husyatîn și la Zbruț am respins încercările de înaintare rusești. Între Troțuș și valea Ojtuzului dușmanul nu și-a repetat atacurile. În Macedonia, la Ochrîda, trupe germane și austro-ungare au împiedecat înaintarea francezilor.

Frontul *italian*. La Isonzo a pausat lupta. Ofensiva nouă, a unsprezecea dela acest front, începută în 17 August, n'a putut se aduce nici o schimbare în situația războiului și nu va aduce nici atunci, dacă italienii vor continua ofensiva. Ocuparea satului Solo e singurul lor succes. Celelalte poziții pierdute la început, le-am recucerit. Pe platoul dela Bainsizza-Heiligengeist ne-am mutat linia de apărare pe o întindere de 15 kilometri cu 2-7 kilometri mai îndărăt, iar mai mult dușmanul n'a putut să iee dela noi. Zadarnice au fost și atacurile îndreptate asupra muntelui San Gabrielle.

Cu 48 de divizii au început italienii de astădată ofensiva, pe un front cam de atâția kilometri, și micul succes nu stă în raport cu pierderile avute, cari afară de 20.000 prizonieri sunt evaluate la 230.000 morți și răniți. Trupele noastre viteze de sub comanda lui Boroevici vor griji, ca și atacurile următoare italiene să aibă tot astfel de succes.

În Albania, la Berat, ciocniri cu trupe dușmane, cari au fost bătute. Aviatori italieni au aruncat bombe asupra mănăstirii. Poiana. Mai mulți oameni și-au pierdut viața.

Frontul dela *vest*. În Flandria atacurile engleze le-au respins germanii pretutindenea. La St. Quentin s'au desvoltat

rele dușmanului țara, în care ați crescut! Voi ostași, unici noștri apărători! V'am incredințat totul: viața noastră, norocul nostru, patria noastră, satele și orașele noastre, pădurile și liniștilele noastre ape, bisericile noastre, care pentru voi se rugau. Ce rușinos ați fugit voi, soldații ruși, dinaintea dușmanului! Lumea n'a văzut nici odată o asemenea fugă, o asemenea masă de trădători. Lumea știa numai de un luda; aici însă se găseau zeci de mii, cari alergând în galop, aruncând armele, se întreceau unii pe alții la sănătoasa. De ce ați fugit? Ați fugit, ca să vă tradați țara. N'ați așteptat nici o împușcătură germană, atât de mare vă era graba de a vă trada țara: ați dat-o cu puterea în mâinile dușmanului mirat.

Priviți mai departe, ostași! Vedeți voi grozăvia, ce se alcătuiește acum în Rusia? Spânzurații! Și pentru cine? Pentru voi, trădători și lași, vânzători de țară și trădători de libertate!

Sculați-vă, ostași! Înălțați-vă și arătați-ne nouă și lui Dumnezeu fața voastră omească. Priviți în văzduh! Și dacă soartea crâncenă nu vă fâgăduiește cununa de biruință, luați cununa de spini, căci în această cunună veți afla iertarea noastră și iubirea noastră. Țara moare! Țara vă chiamă! Ridicați-vă, buni ostași!

lupte, cari au luat încheiere favorabilă pentru germani. Au atacat și francezii, tot fără succes, iar unde au isbutit să intre în poziții germane, le-au pierdut iarăși, pentru că au fost scoși din ele prin contraatacuri. Pe unele locuri germanii și-au împins liniile mai înainte.

NOUȚĂȚI.

Știre neadevărată. Ziarul din loc «Nagy-szebeni Ujság» scrie, că cu ocaziunea sosirii Excelenței Sale, Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Vasilie Mangra* la Sibiu, la gară nu l-ar fi așteptat nime și că pe picioare a trebuit să facă Excelența Sa drumul dela gară până la reședință. Știrea e neadevărată. Excelența Sa, conform dispozițiunii Sale espresă, a fost așteptat la gară numai de domnul secretar Dr. O. Costea, dar de sine înțelese cu trăsura, și până la reședință a fost însoțit de I. P. C. Sa, Dr. E. Roșca, arhimandrit, cu care dela Copșa-mică a călătorit împreună. Ce rost poate avea publicarea acestei știri tendențioase și neadevurate?

Șase săptămâni. O consfătuire ținută în ministerul de culte ungar, a hotărât, pentru motive de economie în ale materialului de încălzit și luminat, ca vacanțele Crăciunului în toate școlile din țară să dureze din 15 Decembrie 1917 până în 1 Februarie 1918, va să zică șase săptămâni.

Mulțimea cărților. Ziarul *Zeit* scrie: De când țara și-a pierdut tronul, și de când în Rusia s'au instăpânit stările republicane sau chiar anarhice, cenzura și-a pierdut puterea. Revoluționarii ocupă localitățile jandarmeriei și ale poliției, unde s'au găsit o mulțime enormă de cărți, confiscate în vremea de mai înainte. Numărul acestor cărți este cel puțin de zece milioane de volume. (În 1914 s'au tipărit în Rusia peste 32 mii de opere) Cărțile confiscate s'au napoiat editorilor, cari firește se grăbesc acum cu desfacerea lor. Publicul cumpără volumele cu atât mai vârtos, căci voiește să afle ce fel de lucrări oprise poliția sub domnia țarului.

Deținuți. Guvernul provizor rusesc a dat poruncă, după știri din Petrograd, ca marele duce *Mihail* (care era să fie proclamat țar îndată la începutul revoluției), împreună cu unchiul său, marele duce *Paul Alexandrovici*, să fie deținuți la locuințele lor. Măsura aceasta a guvernului stă în legătură cu conjurația antirevoluționară, descoperită la Moscova. Conjurații aveau de gând să restabilească domnia țarului.

Nou împrumut de război. Din Berlin se anunță: La al șaptelea împrumut german de război se fac subscrierile în zilele de 19 Septembrie până în 18 Octombrie a. c. sub aceleași condițiuni ca și la al șaselea împrumut german de război.

Grațiat. Maiestatea Sa Monarhul a grațiat pe osânditul la moarte, *Dr. Frideric Adler*, ucigașul prim-ministrului austriac *Stürgkh*. Tribunalul a condamnat pe Adler la temniță pe 18 ani.

Se sfiește. Presa engleză a publicat știri foarte scurte despre mersul procesului *Suhomlinov* dela Petrograd. Despre senzaționalele desveliri, făcute de *Ianuskevici* în acest proces, presa engleză nu pomeniște nici un cuvânt.

† **Elena Grindean născ. Popp**, după scurte și grele suferințe și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, Duminecă, în 9 Septembrie n. 1917, la 9^{1/2} ore a. m., în etate de 59 ani și după 38 ani de căsătorie, în Sibiu. Rămășițele pământești ale decedatei s'au ridicat din capela noului cimiter orășenesc și s'au depus spre vecinică odihnă în același cimiter, Marți în 11 Septembrie 1917, la 2 ore p. m. Fie-i somnul lin!

Nu se face pace separată. Guvernul provizor dela Petrograd a scris și el convenția dela Londra, prin care se obligă a nu face pace separată cu puterile centrale.

Târgul de toamnă al Sibiului se ține Vineri, în 14 Septembrie n., și anume, atât târgul de mărfuri, cât și cel de dobitoace. Aducerea de animale cu copită crepată (vite, oi, porci,) este oprită, — în considerarea boalei de unghii, ce s'a ivit pe teritorul orașului și în comuna vecină Șelimbăr.

Provocare. Pe baza §-lui 62 din legea industrială sunt provocați toți măestrii din Sibiu, să-și înscrie ucenicii la oricare din școlile industriale din loc, până la 15 Septembrie n. c. în mod necondiționat, iar cu începere din 15 Septembrie să-i tri-

mită regulat la școală, pentru că în cas de întrelăsare a împlinirii acestei datorințe, autoritatea industrială va fi necesită să procedeze cu strictețe față de astfel de măestri. *Autoritatea industrială.*

Situație nesigură. Criza ministerială din Franța stă în legătură și cu așa numita afacere a lui *Almeryda*. În organul său, intitulat *Le bonnet rouge*, *Almeryda* criticase aspru șovinismul francez. Acuzat de înaltă «trădare», criticul a fost aruncat în temniță, unde se zice că s'ar fi sinucis. Este însă mai probabil, că *Almeryda* n'a murit de bună voie, ci ca bărbat incomod pentru stăpânirea actuală a Franței a fost omorât, ca bună oară *Jaurées*.

Anunț pentru gagiștii militari și familiile lor. Începând din 16 Septembrie a. c. se va putea cumpăra carne, dela regia de carne a garnizoanei orașului nostru, numai pe lângă *legitimatie*. Familiile gagiștilor aflători în campanie și ale subofițerilor, cari servesc mai demult, precum și văduvele gagiștilor și subofițerilor căzuți în război, sau răposați în urma strapătelor din război, asemenea și soțiile gagiștilor și subofițerilor prizonieri, primesc *legitimatie* aceasta, — pe temeiul documentelor arătate, — la Comanda stațiunii militare în strada Măcelarilor Nr. 29.

Soldatul poligam. Gazete din Franța scriu despre un soldat cu numele *Saigler*, acuzat pentru poligamie. Bravul militar și-a permis gluma d'a se căsători în toate orașele, unde avea să-și facă serviciul. În felul acesta s'a însurat, după constatările de până acum, de șase ori. E interesant, că nici una din cele 6 neveste nu voea să renunțe la voinicul *Saigler*, care la întrebările judecătorului răspundea nepăsător, zicând: «Ce vă împoartă pe dvoastră afacerile mele particulare! E treaba mea, să-mi grijesc de neveste». Judecătorul însă a declarat căsătoriile de nevalabile, și pe *Saigler* l-a pedepsit cu arest, care și-l va împlini după ce va întoarce dela front.

Pânză de hârtie și nu postav de hârtie. Toate zierele au adus vestea, că în timpul cel mai apropiat vom avea *postav* de hârtie, al cărui preț nu va fi mai mare de 6-8 coroane de metru, și că din acest postav se pot pregăti or ce fel de haine bărbătești și femeiești. Iluzia aceasta trebuie, deocamdata, să dispară. Din *postavul* de hârtie, fabricat până acum, nu se pot face, decât *bluze dure* pe seama muncitorimii fabricelor. Vom avea însă *pânză* de hârtie, din care se vor croi albituri destul de bune și de tot felul.

Kerenski evreu. Una dintre figurile misterioase ale revoluției rusești este însuși prim-ministrul de astăzi, *Kerenski*. Din simplu advocat ajunge, în scurtă vreme, dictator al Rusiei. Se povestea, că-i tuberculos în mare grad, și că zilele îi sânt numărâte. Mai târziu i-a ieșit vestea, că se luptă la front în primul șir, și că a fost rănit la un picior. *Bolșevicii* (maximaliștii) erau să-l arunce în aer prin o bombă aruncată sub automobilul său. Acum se scrie, că familia *Kerenski* este evreească, de origine din Riga. *Kerenski* s'a lăpădat de lege, dar doi frați ai săi sânt și astăzi evrei, și trăesc în Iohannesburg din Africa.

Ironie. Gazeta pacifistului francez *Callaux*, intitulată *Le Pays*, face următoarea propunere — firește în ironie, — și o recomandă spre primire camerei franceze: «Proiect de lege: 1. Numai acei scriitori, pictori și compozitori au talent, cari sânt născuți în Franța sau într'un stat aliat cu țara aceasta; 2. În considerare că Anglia ne este astăzi o excelentă prietenă, scriitorii *Shakespeare*, *Dickens* și *Macaulay* se consideră — până la altă dispoziție — de genii; 3. Este permis, ca italianul *Gabriele d'Annunzio* să fie socotit ca bărbat distins extraordinar; 4. Sub pedeapsă aspră este oprit, ca cineva să păstreze în bibliotecă pe *Goethe*, *Schiller*, *Wagner* și *Mozart*, afară de cazul când acel cineva este o inteligență problematică; 5. Ministerul francez de externe va publica tot la trei luni o listă a popoarelor, care sânt îndreptățite a da naștere talentelor și genilor.»

Sanatorul pentru tuberculoși. Pe seama sanatorului pentru tuberculoși, proiectat a se înființa din partea casei de asigurare a muncitorilor din cercul sibian, au mai intrat următoarele dăruiiri: Dela Dr. Carol F. Jickeli 200 cor. *Gustav Melzer* 100, M. *Vogelsang* 100, *Iosif Dietrich* 50, *Catarina Lutz* 5, *Vilhelm Benkner* 20, *Iuliu Frenk* 10, *Nicolau Borsos* 3, F. *Königer* și fiul 30, *Mănăstirea Ursulinelor* 5, *Gustav Ziegler* 20, *Marcu Mandl* 10, *Georg Serfőző* 20, *Georg Theil* 50, *Adolf Schimmelpfenig* 5, *Comitetul reuniunii* de ajutorare a muncitorilor, în loc de cunună pe scrierul membrului *Iosif Huber* 10, *Rudolf Fetscher* 30,

Frideric Geissberger 20, *Albert Weiss* 10, *Albert Haverl* 20, *Carol Paulini* 3, *Paul Kolozsvári* 2, *Robert Statin* 10, *Hanna Adleff* 5, *Ludovic Pesamocca* 5, *Andrei Mordt* 2, *Frideric Porr* 2, *Simeon Loloi* 2, *George Baciu* 3, *Frații Fonn* 20, *Mateiu Gerson* 20, *Ivan Stoicze* 2, *Iosif Jickeli* 50, și *Adolf Markoczy* 4 coroane. Le exprimăm mulțumită tuturor: *Diracțiunea.*

La așezământul de binefacere, numit Reuniunea română de înmormântare din Sibiu, au fost primiți următorii membri noi: Ioan Candrea anticvar și soția sa *Hareti* n. *Deanțiu*, *Alexă Odor*, funcț la «Albina» și soția sa *Maria* n. *Sârbu*, *Ana N. Miclăuș* (Săliște) *Alexandru Bârsan* Inv. (Rusciori), soția sa *Paraschiva* n. *Popovici*, *Maria Bârsan* n. *Petrișor*, vād. de econom (Corbi); în același timp s'a plătit ajutorul statutar după răposatul membru *Dr. Alexandru Vasilie* adv. cu care numărul membrilor decedați din sinul Reuniunii a ajuns la cifra de 318. Taxele à 60 bani se plătesc la cassarul substituit *Timotei Popovici*, prof. semin. (Strada Cisnădiei Nr 7), la care se fac și înscrieri de membri noi cu taxa de 2 cor. pentru înscriere și de câte 60 bani după cazurile de moarte ce se vor ivi în viitor. *Vic. Tordășianu*, prezident.

Teatru cinematograf. Joi în 13 Septembrie se reprezintă la *Apollo*, în strada *Schewis* nr. 1, *Contesa Hella*, mare film în 5 acte, după un roman. În rolul principal *Hella Moja*. Începutul reprezentațiilor la 6^{1/2} și la 8^{1/2} ore seara.

Înștiințare.

— Începutul anului școlar la gimnaziul român din Brașov. —

Anul școlar 1917/18 la școlile medii gr. or. române din Brassó (Brașov) se va începe în 1 Septembrie st. v. 1917 adecă în 14 Septembrie st. n. Părinții, cari doresc să-și dea copiii la aceste școli, sunt poțiti a se prezenta cu fiii lor în cancelaria direcțiunii școlare în zilele de 1, 2 și 4 Septembrie vechiu, adecă în 14, 15 și 17 Septembrie st. n. pentru înscriere.

Școlarii cari se înscriu pentru primadată la școlile noastre medii, vor aduce: *testimoniu școlar*, *certificat de naștere* și *certificat de revaccinare*. *Testimoniu școlar* de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a se înscrie, așadar și școlarii cari au absolvit clasa precedentă la școlile noastre.

Din 31 August și până în 2 Septembrie vechiu dela 8-11 ore a. m. se vor ținea examenele de corigență. Cei ce s'ar prezenta mai târziu, au să dea petiție la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Examenele private se vor ținea în zilele de 15—19 Septembrie vechiu, având școlarii privațiști să se prezinte până cel mult în 15 Septembrie în cancelaria direcțiunii școlare și să plătească taxele școlare și de examen.

Notă. Școlarii cari vin dela un institut, unde în gimnaziul superior nu au învățat limba grecească, vor avea să dea un examen de primire din limba grecească.

Suma didactului și a tuturor taxelor școlare în gimnaziul inferior și școala reală este de 57 K pe an, iar în gimnaziul superior (cl. V.—VIII.) de 83 K pe an. Școlarii cari se înscriu pentru întâiadată la una dintre școlile noastre centrale gr. or. române de aici, plătesc (în gimn. sau reale) încă o taxă de primire de K 8. odată pentru totdeauna peste suma mai sus arătată. Școlarii neromâni plătesc didactru și taxele dublu.

Școlarii, cari vor să fie scutiți de didactru, trebuie să-și înainteze petițiunile până în 30 Septembrie st. v. la cancelaria Eforiei școlare.

1. Îndreptățiti a petițiunea sunt acei școlari scari, cari au moralitatea bună și nota generală din studii foarte bine, sau bine. Cu nota suficient pot să fie scutiți numai acei elevi, cari sunt de aci din loc și cercetează clasa I. și II. gimnaz. s'au reală.

2. La petițiune se aclude atestatul de paupertate dat de oficiul comunal, dar vizat de parohul local.

2. Toți petenții au să accludă și *testimoniu ultim* de clasă.

Scutiri se acordă numai la didactru (24 K în clasele inferioare, și 40 K în clasele superioare), celelalte taxe școlare trebuie plătite de toți școlarii la înscriere.

Notă. Atragem atențiunea părinților, să nu cumpere cărți școlare zdrențuite, soioase și defectuoase, căci acele se vor confisca de profesorii de clasă.

Diracțiunea școlilor medii gr.-or. române din Brassó (Brașov).

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III Ciceu Hășmaș prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțești dela stat.

Concurenții au a-și așterne rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, indicat mai sus, și a se prezenta în timpul regulamentar, pelângă prealabila încunoștințare a subscrisului, în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserica parohială spre a cânta, predica și eventual a liturgisi.

Deș, 18 August 1917.

Oficiul protopresbiterial al tractului gr.-or. rom.

Deș, în conțelegere cu comitetul parohial competent.

Teodor Hermann,
protopresbiter.

(174) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la mai jos însemnatele școli confesionale rom. din protopresbiteratul Ili-Mureșană, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român» și anume:

1. **Cerbia** salar anual: 400 coroane dela popor, 200 coroane ajutor consistorial, iar restul dela stat votat cu res. Nr. 125,610/909, care ajutor se va pune în curgere pe baza documentelor învățătorului ales, pentru care însă comuna bisericească nu ia răspunderea asupra sa; 20 coroane relut de grădină, cvartir în natură în edificiul școlii și lemnele de încălzit.

2. **Fizeș-Băgara** salar anual: 400 cor. dela biserica, 200 cor. ajutor consistorial, iar restul dela stat votat deja, cvartir în natură și relut de grădină 20 coroane și lemne de încălzit necesare.

3. **Târnavă**, salar anual: 1000 cor. dela comuna bis. solvibil în rate lunare, iar restul dela stat, locuință în natură în edificiul școlii, 1/2 jug. grădină sau 20 cor. în bani, 2 stângeni de lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, au a-și așterne suplicile, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu până la termenul sus indicat și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserica, spre a-și arăta dexteritatea în cântări bisericești și a fi cunoscut de popor.

Învățătorul ales va fi îndatorat, ca pe lângă prevederea instrucțiunii în școală, să instruiască elevii și în cântările bisericești și să-i conducă în Dumineci și sârbători la biserica și să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Ili-Murășana, la 15 August 1917.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. al Ilii-Murășene, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Ioan Dobre,
protopop, și adm. protop.

Nr. 1566/șc. 1917. (172) 2—3

Concurs.

Din partea Consistorului din Oradea-mare, pentru postul de rector și prefect de studii la internatul nostru diecezan din Beiuș, se publică concurs.

Beneficiul împreună cu postul de rector este: locuință și proviziune întreagă în internat, precum și 800 coroane (opt sute), prefectului 400 coroane (patru sute) în bani plătiți în rate lunare anticipative, precum și locuință și proviziune în internat.

Cei-ce vor recurge la una sau alta din aceste funcțiuni, vor avea să dovedească, că:

1. Sunt români ort. și aparțin mitropoliei gr. or. române din Ungaria și Transilvania.

2. Că au cel puțin testimoniu de maturitate și calificățiune preoțească pentru parohii de clasa primă.

3. Că în serviciile anterioare au dovedit sârguință și purtare bună.

4. Că sunt necăsătoriți.

În lipsă de recurenți calificați sau acceptabili, vor fi admiși la concurs și teologi cu absolutorii în regulă. În caz de extrema necesitate se vor admite la concurs și preoți binemeritați.

Se observă, că atât rectorul, cât și prefectul conform prescrierilor §-lui 6 din

regulamentul pentru administrarea internatului au permanent să locuească în internat.

Recursele se vor prezenta la acest Consistor până inclusiv în ziua de 1 Oct. a. c. stil nou.

Oradea-mare, din ședința Consistorului eparhial, că senat școlar, ținută la, 21 August (3 Sept.) 1917.

A. Horvath,
președinte substituit.

Nr. 441/917 (169) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățărești din comunele numite mai jos se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Blăjeni-Plai și Sat.** Salarul se plătește 1000 cor. din repartitie, iar restul dela stat, încuviințat sub Nr. 17.840 și se va pune în curgere pe baza documentelor învățătorului ales. Cvatir și grădină în natură,

2. **Bulzeștii de jos.** Salarul se plătește 600 cor. din repartitie, iar restul dela stat, încuviințat sub Nr. 171.779/914 pe baza documentelor învățătorului care va fi instituit. Cvatir și grădină în natură.

3. **Craciunești.** Salarul se plătește 400 cor. din repartitie, iar restul s'a cerut dela stat. Cvatir și grădină în natură.

4. **Hărăgani.** Salarul se plătește 600 cor. din repartitie, iar restul s'a cerut dela stat. Cvatir și grădină în natură.

5. **Luncoiul de sus.** Salarul se plătește 300, eventual 600 cor. din repartitie, iar restul s'a pus în vedere dela stat. Cvatir și grădină în natură.

6. **Scroafa.** Salarul se plătește 300 cor. dela comuna bisericească, iar restul dela stat, încuviințat sub Nr. 161619/913 și se va pune în curgere pe baza documentelor învățătorului care va fi instituit. Cvatir și grădină în natură.

7. **Tomnatecul de jos și de sus.** Salarul se plătește 400 cor. din repartitie, iar restul s'a cerut dela stat. Cvatir și grădină în natură.

Cei aleși sunt datori a propune și în școala de repetiție, a instrui elevii în cântări, a-i conduce în Dumineci și sârbători la biserica și a cânta cu ei.

Concurenții au să-și înainteze cererile, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopopesc în termenul deschis și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare pentru a cânta și a se face cunoscuți poporului.

Brad, la 26 Iulie 1917.

Oficiul protopopesc gr. or. al Zărnului în conțelegere cu comitetele parohiale.

V. Dămianu,
protopresbiter.

Nr. 47/1917 of. par. (170) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră gr. orientală din comuna Cucerdea română, protopresbiteratul Târnavă, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele la acest post sunt 1200 cor., salar fundamental, din care 300 cor. dela popor prin repartitiune, iar 900 cor. ca ajutor de stat.

Cvatir în natură corăspunzător în edificiul școlii și grădină de 400 stângini.

Învățătorul ales este dator să conducă copiii în Dumineci și sârbători la biserica, să cânte cu ei la sfânta liturgie, precum și a ținea școală cu elevii de repetiție.

Învățătorul este dator în termenul descris al concursului a se înfățișa la biserica în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să-și înainteze rugărilor lor, conform normelor prescise, la oficiul protopopesc în Cetatea de Baltă tractul Târnavă.

Oficiul parohial gr. oriental. rom.

Oláh-Kocsárd (Cucerdea română), la 29 Iulie v. 1917.

Petru Sămărghișan, Kincisom Agustin,
preot și pres. com. episcop.

Nr. 612/917 of. prot.

Văzut:

Cetatea de baltă, 15 August 1917.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de clasa a II-a Jac, cu filiile Bred și Romita, protopresbiteratul Unguraș, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele, împreună cu acest post, sunt cele fasonate în coala B., pentru întregirea dotațiunei preoților dela stat.

Cererile de concurs au a se înainta la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar concurenții sunt poftiți a se prezenta, cu știrea subsemnatului, în parohie la biserica, în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra sf. liturgie și a face cunoștință cu poporul.

Fizeș-Sânpetru, la 20 Iunie (3 Iulie) 1917.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Ungurașului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca,
protopop.

5—5 (164) Se primesc îndată:

2 crepători de lemne

în fabrica de lăzi din Piața gării (Bahnhofplatz) Nr. 4. Plata pe zi 10—15 coroane. — Tot acolo se mai primesc măsurari și tăcitori cu fereștrăul; plata pe zi: 13—15 coroane.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Nagyszeben — Sibiu:

Tipicul bisericii ortodoxe
întocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariilor

de
Aurel Popoviciu,
duhovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericești și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decisiul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu **5 Cor.** plus 50 fil. porto, recomandat.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.

Predici

de
Mihai Păcățian,
protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului.

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit

revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania Ioan Meșianu.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „Τὰ συμβολικὰ βιβλία”. Atena. 1883.

În aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața” revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului Filaret Scriban, împreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

În editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian redactorul „Telegrafului Român” a apărut

Evangelia ca bază a vieții.

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu.** Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 15 fileri porto postal.

Revanzătorilor li se dă **20%** rabat.

În „Biblioteca meseriașilor români”

au apărut:

- Nr. 1. A. Kotzebue: Nepotul răsfățat, farsă în 5 acte (după o traducere a lui Ioan St. Șuluțiu, prelucrată de T. V. Păcățian) —60
- Nr. 2. I. Nestroy: Pribegii, comedie din viața meseriașilor în două acte, localizată de Dr. Seb. Stanca. —50
- Nr. 3. Carol F. Pfau: Tânărul editor, fudreptar pentru începători și pentru ceice voesc a se ocupa cu editura, trad. de Radu P. Barciuanu. —60
- Nr. 4. Ioan Lupean: Buceavna n'a învâțat și umblă la fuzurat, sau Vlăduțul mamei. —40
- Nr. 5. Iuliu Crișan: Carierele vieții. Partea I. Carierile economice, industriale și comerciale. —60
- Se pot procura dela **Librăria arhidiecezană, Sibiu.**

A apărut

în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preanlătatului Împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Meșianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor de religiunea gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **20 cor.** scumpindu-se pielea, legată în pânză neagră și la mijloc imprimat o cruce, cu **15 cor.** Revanzătorilor se dă rabat **10%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și trainică.